

ענין הנחל פרת - גמל וזיהול ענין פתול

נחל פרת נחל פרת

בלב מדבר יהודה זורם לו נחל שמפר את השלווה בכחול, טורקיז וירוק. זהו נחל פרת, שזרימת מעיינותיו שוצפת כל השנה! מלבד ההליכה הנעימה במיטב שהטבע מציע, על המצוקים תפגשו גם במנזר עתיק ובין תרצו ואם לא במקום זה תרד עליכם השלווה.

רוב המבקרים בנחל פרת, המוכר גם בשם ואדי קלט, נהנים ממסלול מעגלי קצר שמתחיל בחניון השמורה [4], ממשיך במעלה הנחל לבריכת עין פרת [3] ומנזר חריטון מהלך של כ-700 מטר, וחוזר חזרה לחורשת העצים ועין תמר שליד החניון. טיול זה מתאים לכל המשפחה בכל עונות השנה.

להלן מתואר מסלול נוסף, שאינו מעגלי:

נקודת ההתחלה של המסלול אינה בחניון השמורה אלא בשער הכניסה לשמורה [2], שממנו מתחילים ללכת ברגל לעבר עין פרת [3]. תוכלו ליהנות מההסברים שבהמשך גם במסלול המעגלי.

שימו לב:

- יש להצטייד במים רבים לכל מטייל.
- בשל הרגישות הביטחונית באזור מומלץ לטייל בקבוצות ובליווי נשק.

איך מגיעים:

כאמור, המסלול המתואר כאן אינו מעגלי, ולכן יש להשאיר רכב אחד בסופו. אם אתם מגיעים ברכב אחד, תוכלו לוותר על ההליכה בנחל וליהנות מעין פרת [3] ועין מבוע [7] - ניתן להגיע ברכב כמעט עד המעיינות עצמם.

נקודת ההתחלה:

[2] בכניסה לשמורת הטבע נחל פרת

השמורה נמצאת בגבולו המזרחי של הישוב היהודי עלמון (ענתות) - משכונת פסגת זאב שבירושלים מגיעים דרך שדרות סירת דוכיפת לכביש 437. מכביש זה מתפצל כביש GPS גישה בן 2 ק"מ לישוב עלמון. מומלץ להיעזר במפה מעודכנת או במכשיר.

נקודת הסיום:

[8] בסמוך לישוב היהודי אלון

מכביש 1 מתפצל כביש 458 [9], שמוביל לישוב אלון [8]. כדי להבטיח את שלום הרכב, מומלץ להשאיר אותו בשער הישוב ולא במעיין, למרות שהדבר כרוך במעט טיפוס בסוף המסלול.

מירושלים לוקחים קו 125 של אגד לישוב אלון, ומתחילים: הגעה בתחבורה ציבורית את המסלול בנחל פרת. מסיימים בעלמון, ומשם לוקחים קו 172 לפסגת זאב. משם ממשיכים בקו 8 לבנייני האומה בירושלים.

המסלול:

שמורת נחל פרת (עין פרת) - מידע שימושי

שעות פתיחת השמורה:

הכניסה לשמורה נסגרת שעה לפני השעות הרשומות

• שעות קייץ:

• ראשון-חמישי ושבת: 8:00-17:00 | שישי וערב חג: 8:00-16:00

• שעות חורף:

• בימים א'-ה' ושבת: 8:00-16:00 | בימי שישי וערב חג 8:00-15:00

• ערב ראש השנה, ערב יום כיפור וערב פסח:

• 8:00-13:00

דמי הכניסה לשמורה:

• סטודנט: 25 ₪ | אזרח ותיק: 15 ₪ | ילד: 15 ₪ | מבוגר 29 ₪

• הנחה בכניסה לאתר למזמינים הדרכה דרך מרכז החינוך וההסברה של 10% רשות הטבע והגנים

• טלפון השמורה:

• 02-5715859

- לאחר התשלום בכניסה לשמורת הטבע [2], נשאיר את הרכב בסמוך לשער - הקפידו להגיע לקחת את הרכב לפני שעת סגירת השמורה.
- מאחורי עמדת התשלום מתחיל לרדת שביל רגלי בסימון שבילים כחול לעבר נחל פרת. אנו עוזבים את עלמון, ישוב צעיר שהוקם בשנת 1982 תחת השם ענתות. בהמשך שינו את שמו בשל קירבתו לחרבת עילמית, שהיא ככל הנראה עלמון המקראית, המוזכרת בספר יהושע פרק כא.
- השביל מוביל אותנו בשטח מדברי, ונראה כאילו הנחל רחוק אלפי מילין ממנו, אבל לאחר הליכה קצרה של כעשר דקות, יתגלו לעינינו בריכות הטורקיז של עין פרת ונתחיל להבין את קסמו של הנחל.
- עין פרת הוא אחד משלוש קבוצות הנביעות המרכזיות בנחל. מי המעינות שוטפים את הנחל בכל השנה, והעונות המשתנות כמעט ואינן משפיעות על שפיעתם. המים המתוקים המפכים בנחל משכו אליהם בני אדם לאורך כל תקופות ההיסטוריה, אך אולי הסיפור המרשים ביותר הוא זה של הנזירות במדבר יהודה, שיסודותיה החלו ממש כאן. עדות מרשימה לכך נמצא עם הירידה לנחל.

• מנזר חריטון:

- בגדה הדרומית, מעל לעין פרת [3] נמצא מנזר חריטון ("דיר פארן" בערבית) - מנזר יווני אורתודוקסי שבנוי על יסודות של מנזר מהמאה הרביעית. לפי המסורת, הוא הוקם על ידי הנזיר חריטון, מפיץ הנזירות במדבר יהודה. מקור הנזירות הוא במדבריות מצרים: נוצרים שנמלטו מרדיפות הרומאים ברחו אליהן, ובהמשך הגיעה הנזירות גם למדבר יהודה.
- האגדה מספרת כי שודדים תפסו את חריטון, שהיה נזיר מתבודד, וכלאוהו במערה ממש במקום זה. באחד הימים, שעה שיצאו השודדים והשאירו אותו כפות, הגיע נחש ארסי למערה, אך במקום להכיש את חריטון, שפך את ארסו אל בקבוק היין של השודדים. כשחזרו ממסעם, שתו השודדים מהיין וחריטון ניצל. הוא הבין מיד שעליו להקים מנזר במערה שבה נכלא, וכך קמה הלאורה של פארן. משמעות השם לאורה ביוונית היא שביל צר, מונח המאפיין את חיי הנזירים שפורשים בהתבודדות בימי החול אך בימי שבת וראשון נפגשים יחדיו לתפילה. במדבר יהודה מנזרים רבים, שחלקם נמצאים בהמשך הנחל.
- המנזר שהקים חריטון נהרס בשנת 614 על ידי הפרסים, והמנזר שנמצא במקום היום שוקם במאה ה-19 על ידי כספי הממשלה של רוסיה הצארית | ניתן לבקר במנזר בתיאום מראש עם הנזירים בטלפון 052-5399075 (יש להגיע בלבוש מכובד ובמכנסיים ארוכים).

- בין אם ביקרתם במנזר עצמו או לא, מומלץ לרדת עד לנחל ולטפס מעט בגדתו השנייה כדי לקבל תצפית מרשימה על המנזר. ניתן לראות שהוא בנוי למעשה ממספר מבנים, ומעליהם כוכים בסלע, שאליהם מטפסים הנזירים המתבודדים בעזרת סולמות. תופעת ההתבודדות במדבר יהודה החלה בתקופתו של חריטון ולא נפסקה עד היום. אם תתבוננו היטב במצוקי הנחל, אולי תוכלו למצוא כוך עם נזיר מתבודד שיושב בו מתוך כוונה להגיע להארה פנימית. משמאל למנזר נוכל להבחין במערה גדולה, שנקראת מערת הענבל על שם צורתה.
- לאחר התצפית על המנזר נחזור לשביל ונלך בו לאורך הנחל. בדרכנו נוכל להבחין במספר דברים מעיינים. בסמוך למנזר, על אפיק הנחל נמצאים שרידי כנסייה עתיקה, וכמה עשרות מטרים בהמשך השביל נמצאים שרידים של טחנת קמח. שיטת הפעלת טחנת הקמח מוכרת מנחלים רבים בארץ (ראו איור): חלק ממי הנחל נתפסו על ידי תעלה שהובילה אותם לטחנת הקמח, תוך צבירת גובה בין אפיק זרימת הנחל לבין התעלה. במבנה טחנת הקמח, הפילו את המים דרך ארובה ומגלש לעבר גלגל הכפות. כאן עשה כוח הכבידה את עבודתו, ולחץ המים הנופלים הניע את גלגל הכפות שהיה קשור בחלקו העליון לאבני רחיים (האבן והשכב). מכך המשיכו המים בחזרה לאפיק הנחל.
- לאוהבי הטיפוס, חלק מהמצוק הצפוני של הנחל באזור זה הוא קיר טיפוס מוכרז, ותוכלו להבחין בזיקיות אנושיות שמוצאות את הזיזים הנכונים בדרכם לראש הצוק.
- לאורך השביל עוברת ניתן לראות את שרידיה של אמת מים קדומה, ששימשה לשתייה וחקלאות.
- לאחר הליכה של כ-700 מטר בשביל נגיע למבנה גדול שבו נמצא כיום מרכז שירות למטייל של רשות הטבע והגנים [4], שבו ניתן לקנות גם גלידות וחיטיפים. המבנה שימש עד 1970 כבניין המשאבות של צינור המים שהוביל מים מהנחל לירושלים. שאיבת המים החלה עוד בשנת 1927, אך היא הופסקה לאחר שאספקת המים לעיר המזרחית חוברת לזו של ירושלים המערבית.

